

Sygn. akt IV CSK 430/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku S. H.
przy uczestnictwie B. H., Skarbu Państwa - Starosty A., Gminy Miejskiej C. i Gminy R.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 stycznia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Gminy Miejskiej C.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 6 listopada 2018 r., sygn. akt I Ca (...)

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Gminy Miejskiej C. na rzecz S. H. kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 6 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację uczestnika Gminy Miejskiej C. od postanowienia Sądu Rejonowego w A. z 20 marca 2018 r., w sprawie z wniosku S. H. z udziałem B. H., Skarbu Państwa - Starosty A., Gminy Miejskiej C. i Gminy R. o stwierdzenie zasiedzenia oraz orzekł o kosztach postępowania.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła Gmina Miejska C., wskazując na naruszenie art. 510 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Podała, że w postępowaniu zaistniał problem ustalenia zainteresowanych lub uczestników postępowania nieprocesowego. Zgodnie z art. 510 § 1 k.p.c. zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania, może on wziąć udział w każdym stanie sprawy aż do zakończenia postępowania w drugiej instancji. Jeżeli weźmie udział, staje się uczestnikiem. W niniejszej sprawie powstało zagadnienie, czy jest dopuszczalne wezwanie do udziału w sprawie potencjalnego zainteresowanego na podstawie jedynie przypuszczenia, że wynik postępowania może dotyczyć jego interesów.

5. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/11, OSNC 2002/1/11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2016 r., V SK 21/16, niepubl.). Sąd Najwyższy wyjaśnił już, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które

wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie, jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne".

6. Problematyka przedstawiona w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższych wymagań. Wyartykułowane w niniejszej sprawie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości nie mają natury rzeczywistych istotnych problemów prawnych. Osadzone są bowiem w okolicznościach sprawy, której dotyczy skarga kasacyjna i są pytaniem w istocie jedynie w tej właśnie sprawie. Skarżąca nie formułuje uniwersalnego problemu prawnego, nie przedstawia możliwych różnych jego ujęć i rozbieżnych stanowisk.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że zgodnie z art. 510 § 1 k.p.c., zainteresowanym, jest każdy, czyich praw dotyczy wynik sprawy. W judykaturze pojęcie to ujmuje się szeroko, przyjmując, że interes prawny w rozumieniu tego przepisu może być nie tylko bezpośredni, ale także i pośredni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 czerwca 1976 r., III CRN 91/76, OSNC 1977/3/52). Szerokie ujęcie interesu prawnego jako przesłanki uzasadniającej przypisanie określonej osobie statusu zainteresowanego, nie zwalnia sądu (w tym także sądu drugiej instancji) od obowiązku dokonania oceny w okolicznościach faktycznych danej sprawy, kto jest oraz kto powinien być uczestnikiem postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 marca 2014 r., V CSK 686/13; z 30 stycznia 2018 r., III CZ 51/17).

Sąd drugiej instancji dokonał takiej oceny i podał, że w przedmiotowej sprawie dla nieruchomości objętej wnioskiem w Sądzie Rejonowym w A. urządzona jest księga wieczysta o numerze (...). Zgodnie z jej treścią właścicielem

nieruchomości jest Skarb Państwa, który brał udział w niniejszym postępowaniu będąc reprezentowanym przez S. Z uwagi na wynikłe w toku sprawy wątpliwości co do tego, komu rzeczywiście przysługuje status właściciela przedmiotowej nieruchomości należało wezwać do udziału w sprawie również ościennie gminy tj. Gminę R. i Gminę Miejską C. Sąd drugiej instancji zwrócił również uwagę, iż na gruncie przedmiotowej sprawy określenie, który z uczestników jest właścicielem nieruchomości w istocie prowadziłoby do ustalenia, na kogo na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, tj. czy na Gminę Miejską C. czy Gminę R. z mocy prawa przeszła własność objętej wnioskiem nieruchomości. Ta zaś kompetencja w świetle art. 13 ust. 4 tej ustawy została zastrzeżona dla organu administracji publicznej, w związku z czym rozstrzyganie o tym przez sąd powszechny nie było dopuszczalne. Wezwanie do udziału w sprawie skarżącej jest więc wyrazem dbałości o zabezpieczenie właściwego kręgu uczestników w sprawie.

Skarżąca nie zgadza się z tym stanowiskiem, ale poza własną ocenę rozstrzygnięcia nie przedstawia argumentów świadczących o występowaniu w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach rozstrzygając na podstawie art. 520 § 3 K.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 5 pkt 1, § 2 pkt 5 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

jw